

Agnes Andersens historie

Søstrene Kristine, f. 1923, Marit, f. 1926 og Agnes, f. 1927 var døtre av **Anette Kjærem (1895-1983)** og **Einar Andersen (1900-1979)**. Jentene vokste opp under familieforhold som er uvante i dag, men som i sin tid var ganske vanlig. I søstrenes oppvekst var faren på anleggsoppdrag det meste av tiden og var hjemme kun et fåtall ganger i året. Anette hadde nærmest eneansvar for barna ved siden av jobben som jordmor.

Vøyenfallene 1857

Familien Andersen

Jakob Andersen (1825-) og kona **Karen Marie Andersen (1826-)** var begge fra Vestre Aker herred. Jacob var møllermester og i 1865 bodde de i Øvre Vøyen Mølle i Bentzegaten i Oslo. De hadde da barna Jørgine Amalie f. 1854 og Josef Oskar f. 1863.

Rundt 1870 kjøpte Jacob Andersen plassen Brustugun i Ringebu sentrum. Eiendommen gikk langs elva på sørsiden, fra den gamle riksvegen og helt på nedsiden av jernbanen. Her var det drevet mølle og sagbruk i flere hundre år. På dette stedet etablerte Jacob seg som møller, og sønnen Josef tok senere over virksomheten. Josef kom opp i økonomiske vanskeligheter og måtte selge mølla. Han fortsatte som møller for den nye eieren til han døde i 1911. I 1910 bodde han og familien i Fonstad som ligger på Brustugun.

Brustugun (nærmest) og Fonstad i Ringebu

Josef Andersen (1863-) giftet seg i desember 1891 med **Oline Kristine Fonstad (1868-**

1932), datter av møller **Johannes Fonstad** og hustru **Rønnaug**. De fikk sju barn: Marie f. 1892 levde bare ett år. Ragnhild, f. 1892 giftet seg med Torstein Tønnes Vegheim fra Telemark. Jacob, f. 1894 var gift med Ingeborg Vegheim, søster til Torstein. Martin, f. 1897 utvandret til Canada. Her giftet han seg med Myrtle Coates. Han arbeidet som tømmerhogger og døde i 1974. Han bodde da i Maple Ridge i British Columbia. Einar f. 1900 giftet seg med Anette Kjærem fra Børsa i Sør-Trøndelag. Oskar Johannes, f. 1903 giftet seg med Ragna Rønningen fra Øystre Slidre. Torstein Vegheim skaffet flere av svogrene jobb på Rjukan og de flyttet dit. Oline Kristine flyttet også etter mannens død. Hun var født i 1868 i Ringebu og døde i 1932 på Rjukan.

Marit og Andreas Kjærem med barna ca 1910. Anette Kjærem foran til venstre.

Familien Kjærem

Andreas Iversen Kjærem (1848-) var gardbruker og tømmermann på Børsa i Sør-Trøndelag. Han var gift med **Marit Olsdatter (1854-)**. De hadde følgende barn: Anne, f. 1876 som giftet seg med Søren Langbach, Sigrid-Anna, f. 1887, Iver, f. 1890, Marie, f. 1892, Anette, f. 1895 og Ole, f. 1896. Marie giftet seg aldri, men ble sterkt engasjert i Frelsesarmeen. Så vel Marie som Anette var opptatt av å skaffe seg utdanning. For å klare dette økonomisk samarbeidet de ved at den ene gikk på skole mens den andre arbeidet. Slik skaffet begge seg utdanning og dermed penger til livsopphold.

Anette og Einar Andersen

Anette Andersen med faren Andreas Iversen Kjærem. Døtrene Kristine, Marit og Agnes foran. De to damene bak til venstre er ukjente.

Anette Kjærem (1895-1983) og Einar Andersen (1900-1979) traff hverandre i Tafjord hvor Einar hadde jobb i forbindelse med bygging av overføringslinje fra

det lokale kraftverket til Ålesund. Her hadde Anette stilling som jordmor. Tafjord var et lite bygdesamfunn som lå isolert og utilgjengelig til. Den eneste reise-muligheten til Tafjord var med båt-skyss. På vinteren var fjorden tidvis frosset til og båtene hadde vanskelig-

Helmen i Gran hvor Anette Andersen bodde med døtrene.

heter med å komme til kai. Marit, datter av Anette og Einar, var gift med Odd Nilsen. På 1950-tallet var de på reise «kysten rundt». De skulle innom Tafjord og på en ferge ble Marit gjenkjent av en av mannskapet. Han skjønnte at hun måtte være datter av Anette. Han kunne fortelle at da Anette som ung jordmor kom til Tafjord kunne ikke båten komme inn til kaien på grunn av isforholdene. Hun måtte derfor fraktes til lands i en båt som ble trukket på isen.

I dette lille samfunnet var det ikke noen heltidsbeskjeftigelse å være jordmor. Anette brukte imidlertid sin kunnskap og kompetanse til å bistå lokale bønder når gjaldt dyrefødsler. Hun gikk også i skredderlære for å kunne ha flere ben å stå på.

Anette og Einar Andersen med døtrene Agnes, Marit og Kristine

Einar fikk etter hvert jobb på Rjukan med kraftutbygging. Anette fikk så mulighet til å bli jordmor i Kolvereid i Namdalen. Her ble Kristine født i 1923. Einar fant ut at reisen fra Rjukan til Kolvereid ble for slitsom. Spesielt sjøturen var en plage. Han mente at Anette måtte flytte til et mer tilgjengelig sted, og valget falt på Gran på Hadeland som trengte Anettes kompetanse. Marit og **Agnes Andersen (1926-2021)** ble så født her i henholdsvis 1926 og 1927. Einar bodde hele tiden på Rjukan, men kom til Gran to til tre ganger i året. En sjelden gang imellom fikk han besøk av familien på Rjukan.

Denne tilværelsen var ikke lett for familien, og døtrene kjente knapt faren. På sine sjeldne besøk var det vanskelig for Einar å forholde seg til en livlig søsterflokk. Han mente at han på sine korte besøk burde bidra til oppdragelsen, men dette førte som regel til konflikter.

Anette og Einar bygde seg etter krigen hus i Anne Maries vei på Blindern i Oslo og flyttet dit. Anette var da pensjonert fra jobben som jordmor. Einar var fem år yngre enn kona, så han fortsatte å arbeide for Norsk Hydro. Han fikk jobb på Hydros hovedkontor i Bygdø Allé og slapp de tunge turene til Rjukan. På Blindern hadde de mange fine år og hadde mye kontakt med slektninger. I denne tiden

kjøpte de også hytte på Biristrand ved Mjøsa. De hadde ikke bil så reisen til hytta kunne være besværlig. Til tross for dette trivdes de godt på stedet. Da ny riksveg ble bygget sist på 1960-tallet lå hytta i vegtraséen og måtte innløses.

Etter at Einar ble pensjonist i 1969 solgte de huset på Blindern og flyttet til Gjøvik. Dette var et naturlig valg for å komme nærmere døtrene. Kristine var gift med Erik Knarud, og de var bosatt på Fagernes. Erik arbeidet der som skomaker. Marit bosatte seg i Hunndalen og var gift med Odd Eugen Nilsen. De drev et firma som solgte reklameartikler. Agnes giftet seg med **Gunnar Hvattum (1920-2005)** og de ble boende på Gjøvik etter å ha flyttet dit på slutten av 1950-tallet. Agnes var lærerutdannet og arbeidet hele yrkeslivet på Gjøvik skole.

Hytta på Biristrand hvor Anette og Einar Andersen tilbrakte mye tid som pensjonister

Gunnar Hvattum reiste i 1969 til Afghanistan på oppdrag for UNICEF. Agnes og sønnene Tormod og Erlend var med på flytte-lassen. Anette og Einar bodde i huset til Agnes og Gunnar til de kom hjem i 1971. De kjøpte seg leilighet i Haraldsgate hvor de bodde til Einar døde i 1979 og Anette i 1983.

Kilder:

Marit Nilsen

Agnes Hvattum